

Vergaderjaar 2003–2004 A

29 627

Opzegging van de op 6 augustus 1992 te Oslo totstandgekomen Internationale Overeenkomst inzake het opzetten en de exploitatie van een niet-militair plaatsbepalingssysteem LORAN C in Noordwest-Europa en het noordelijk deel van de Atlantische Oceaan

Nr. 1

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitters van de Eerste en van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 2 juni 2004

Ter griffie van de Eerste en van de Tweede Kamer der Staten-Generaal ontvangen op 3 juni 2004.

De wens dat het verdrag aan de uitdrukkelijke goedkeuring van de Staten-Generaal wordt onderworpen kan door of namens één van de Kamers of door ten minste vijftien leden van de Eerste Kamer dan wel dertig leden van de Tweede Kamer te kennen worden gegeven uiterlijk op 3 juli 2004.

Overeenkomstig het bepaalde in artikel 2, eerste lid, en artikel 5, eerste lid, van de Rijkswet goedkeuring en bekendmaking verdragen, de Raad van State gehoord, heb ik de eer u hierbij ter stilzwijgende goedkeuring over te leggen het voornemen tot opzegging van de op 6 augustus 1992 te Oslo totstandgekomen Internationale Overeenkomst inzake het opzetten en de exploitatie van een niet-militair plaatsbepalingssysteem LORAN C in Noordwest-Europa en het noordelijk deel van de Atlantische Oceaan (Trb. 1992, 167, Trb. 1994, 33 en Trb. 2001, 26)¹.

Een toelichtende nota bij het voornemen tot opzegging treft u eveneens hierbij aan.

De goedkeuring wordt alleen voor Nederland gevraagd.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
B. R. Bot

¹ Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer.

Toelichtende nota

I. Inleiding

Het advies van de Raad van State wordt niet openbaar gemaakt, omdat het zonder meer instemmend luidt (artikel 25a, vijfde lid j° vierde lid, onder b, van de Wet op de Raad van State).

De op 6 augustus 1992 te Oslo totstandgekomen Internationale Overeenkomst inzake het opzetten en de exploitatie van een niet-militair plaatsbepalingssysteem LORAN C in Noordwest-Europa en het noordelijke deel van de Atlantische Oceaan, met bijlagen (Trb. 1992, 167; laatstelijk Trb. 2001, 26; hierna te noemen: de Overeenkomst) regelt de rechten en plichten van de verdragspartijen Denemarken, Duitsland, Frankrijk, Ierland, Nederland en Noorwegen, die deelnemen in de exploitatie en de ontwikkeling van het LORAN C systeem.

Het plaatsbepalingssysteem LORAN C (Long Range Navigation) betreft een systeem waarbij gebruik gemaakt wordt van ketens van aardgebonden zenders die laagfrequente signalen uitzenden. Elke keten heeft een dekkingsgebied van ca. 1000 x 1000 km², waarbinnen de positie van een ontvanger kan worden bepaald met een nauwkeurigheid van 50–500m.

LORAN C is van origine een militair plaatsbepalingssysteem, dat door de Verenigde Staten is ontwikkeld. Begin jaren negentig hebben de VS de buiten het eigen grondgebied gelegen ketens aan derden aangeboden voor civiel gebruik. De reden hiervoor was de ontwikkeling van het (militaire) *Global Positioning System* (GPS).

Op aandringen van de Europese Commissie heeft de Transportraad in 1992 besloten dat de Europese landen de twee Europese ketens van de VS zouden overnemen (kosteloos) en verbeteren. De interesse van de Europese Commissie werd ingegeven door de wens om te komen tot een eigen plaatsbepalingssysteem, onafhankelijk van de VS. Voor de staten in Noordwest-Europa is vervolgens de Overeenkomst gesloten. Het belangrijkste argument voor Nederland om hieraan deel te nemen vormde de verwachte ontwikkeling van toepassingen voor mobiel gebruik te land.

II. Het voornemen tot opzegging

A. De ontwikkelingen

Het afgelopen decennium hebben de ontwikkelingen op het gebied van met name satellietplaatsbepaling de ontwikkeling van LORAN C ingehaald. Het door de VS beheerde GPS wordt momenteel op grote schaal voor alle vervoersmodaliteiten gebruikt. Het is een betrouwbaar systeem gebleken, dat bovendien in tegenstelling tot LORAN C wereldwijd beschikbaar is. Daarnaast is de Europese Commissie gestart met de ontwikkeling van een eigen wereldwijd satelliet plaatsbepalingssysteem, *Galileo*.

Inmiddels is ook gebleken dat het plaatsbepalingssysteem LORAN C niet noodzakelijk is voor het vervullen van andere functies, bijvoorbeeld als *back-up* systeem bij eventuele uitval van GPS. Gezien de beperkte uitval van GPS en de beschikbaarheid van alternatieve methoden en procedures is hiertoe vanuit veiligheidsoptiek (*safety*) geen noodzaak. Dit standpunt is geheel in lijn met de posities van internationale organisaties zoals de Internationale Maritieme Organisatie (IMO) en de Internationale Burgerluchtvaart Organisatie (ICAO). Noch deze internationale organisaties, noch de nationale autoriteiten die verantwoordelijk zijn voor de veiligheid van de zee en luchtvaart eisen van hun vloten het gebruik van LORAN C als aanvulling op of verbetering van GPS. Ook de optie om LORAN C in te zetten in het kader van de aandacht voor de kwetsbaarheid van GPS in

relatie tot terrorisme (*security*) heeft geen aanleiding gegeven tot voortzetting van het systeem.

Vanwege de hierboven geschetste ontwikkelingen vond de laatste jaren in het kader van de Overeenkomst een discussie over de toekomst van de LORAN C plaats. Nederland heeft in deze discussie steeds aangegeven dat een (publiek gefinancierd) LORAN C in Noordwest Europa alleen toekomst heeft als:

- er een significante groei van het aantal gebruikers plaatsvindt, of
- de noodzaak tot behoud van het systeem vanuit veiligheidsoptiek is aangetoond, of
- Europa zich in een Europees Radio Navigatie Plan (ERNP) uitsprekt voor behoud van het systeem.

Begin 2001 hebben de verdragspartijen zich vervolgens in een gezamenlijke verklaring in lijn met de Nederlandse positie uitgesproken en besloten de infrastructuur aan geïnteresseerde private partijen te willen aanbieden. Deze actie heeft niet tot concrete resultaten geleid. Tevens heeft de Europese Commissie inmiddels laten weten het gebruik van LORAN C niet te willen verplichten of te stimuleren binnen het te ontwikkelen ERNP.

Dit alles heeft er uiteindelijk toe geleid dat tijdens de jaarvergadering van de Stuurgroep¹, gehouden op 12 en 13 mei 2003 te Oslo, een meerderheid van de vertegenwoordigers van de verdragspartijen te kennen heeft gegeven het verdrag te willen opzeggen.

B. De procedure

Op grond van artikel 18, eerste lid, van de Overeenkomst kan elke Partij na het verstrijken van een tijdvak van 10 jaar na de datum van inwerking-treding van de Overeenkomst, binnen de eerste 6 maanden van het 11e jaar, de Overeenkomst opzeggen. De Overeenkomst is op 2 april 1994 in werking getreden. Derhalve kan Nederland vóór 1 oktober 2004 de Overeenkomst opzeggen. De opzegging wordt van kracht op 31 december 2005. Het niet tijdig opzeggen van de Overeenkomst heeft als gevolg dat Nederland gebonden blijft aan de bepalingen van de Overeenkomst gedurende een nieuwe termijn van 7 jaar.

C. De gevolgen van een opzegging voor Nederland

Mede vanwege de geschetste ontwikkelingen is het aantal gebruikers duidelijk achter gebleven bij de oorspronkelijke verwachtingen en neemt hun aantal eerder af dan toe. Bovendien zijn er voldoende alternatieven voorhanden wanneer LORAN C zou worden uitgefaseerd. Het loodswezen beschikt over (differentiële) GPS, het KNMI is nu reeds bezig met het uitrusten van de weerballonnen met GPS en ook de Koninklijke Marine werkt aan een alternatief voor LORAN-C.

Aan opzegging van het verdrag zijn geen financiële risico's verbonden, aangezien Nederland geen zendmast op eigen grondgebied heeft. Nederland zal derhalve niet met afbraakkosten te maken krijgen. Opzegging van het verdrag levert een besparing op van de Nederlandse contributie ter grootte van ca. € 315 000, – per jaar met ingang van 1 januari 2006. Stilzwijgende verlenging van de Overeenkomst zou leiden tot substantiële verhoging van de Nederlandse bijdrage, gezien het feit dat de meerderheid van de verdragspartijen de Overeenkomst wil opzeggen.

¹ In het kader van de Overeenkomst is een bestuurlijke organisatie ingesteld bestaande uit een Stuurgroep (beleidsbepalend en controlerend orgaan) en een Coördinerend Bureau.

De Overeenkomst kan derhalve voor het Koninkrijk der Nederlanden formeel worden beëindigd. Voor dit voornemen tot opzegging wordt thans de goedkeuring gevraagd.

III. Koninkrijkspositie

Aangezien de Overeenkomst alleen geldt voor het Koninkrijk in Europa, wordt de goedkeuring van het voornemen tot opzegging dan ook alleen voor dit deel van het Koninkrijk gevraagd.

De Minister van Verkeer en Waterstaat,
K. M. H. Peijs

De Minister van Buitenlandse Zaken,
B. R. Bot